

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vauk dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Šeststopenjska peti-
vasta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja
za Ljubljano
v upravnishvu:
za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 2 gld.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 52.

V Ljubljani v četrtek, 5. marcija 1885.

Tečaj II.

Minister Dunajevski v budgetni debati.

To vam je bila bridka prevara v liberalni opoziciji! Sladke iluzije so se bile polastile levičarske gospode tekom zadnjih tednov, v prijetnih sanjah o razpadu sovražene desnice in polomu odurnega jim Taaffejevega kabineta so se zibali, z vidnim veseljem zabeležili so sleherno znamenje nezadovoljnosti v avtonomističnem taboru, in dan za dnevom slikali so njih pismouki v velikih dunajskih glasilih skrivnostne značajne črke, usodni *Mene tekel upharsin* grofu Taaffeju! Zmagosvestje je do vrhunca vzkipele med protivniki, ko se je pričela budgetna debata v državni zbornici. Poklicani zdravniški umetniki „N. fr. Presse“ konstatovali so resnega obraza hipokratične poteze na vsem licu ministerstva, prorokovali so neizogibni pogin sedanji sistemi. Zlasti potem, ko je jeden najodličnejših levičarskih komikov, pl. Jarnej Carneri, na nevalifikovani način oblatil Taaffejevo vlado, ko sta mu pomagala poslanca Scharschmid in Magg ter ko se je tej izvoljeni trojici pridružil najboljši strelec iz nemškega ostrga, Plener, s svojimi strupenimi puščicami, zasukali so se v frenetičnem pustnem plesu, veselja vriskaje, češ, vlada molči, sapo smo ji zaprli, uničili smo jo! In danes? Konec je pustnega veselja, s povešenimi glavami obhajajo levičarji pepelnico, niti sledu ni več preširnega prorokovanja, potihnil je zmage pijani optimizem v nemško-liberalnih krogih — in ta čudes provzročil je denarni minister Dunajevski s svojim fulminantnim govorom o državnem proračunu.

Tudi nasprotna stranka ne more zanikati, da je Dunajevskega govor pomenljiv v vsakem oziru. *Eine politische Kundgebung ersten Ranges*, tako ga imenuje merodajno opozicijsko glasilo. Kedo nam bode tedaj zameril, ako

naravnost trdimo, da do sedaj v letopisih avstrijskega parlamentarizma poznamo malo tako odličnih govorniških umotvorov, kot je bil oni, s katerim je finančni minister branil Taaffejevo politiko in njene vspehe na gospodarstvenem polju.

Dunajevskega govor je sila obširen, trajal je skoro dve uri. Po svoji vsebini se dá ločiti v dva oddelka: prvi je namenjen proračunu samemu, v drugem se bavi govornik s sedanjim političnim položajem, oziraje se ob jednem na preteklost in bodočnost.

V prvem delu si je Dunajevski privoščil učene in neučene kritike letošnjega državnega proračuna, od pritlikavega Carnerija počenši do velikega zastopnika hebske trgovinske zbornice, oblastnega Plenerja. Z drobižem à la Magg pač ni imel mnogo posla, nekoliko številke, nekoliko citatov, in dokazana je bila ničevost protivnih argumentacij. Drugače s Plenerjevim umovanjem. Toliko gradiva je bil nakupičil presumptivni „exchequer“ protivne stranke, takó umetno je ohrodje postavil svojemu dokazovanju, da je trebalo posebne temeljitosti nasproti jednakemu aparatu. Baš ta polemika proti Plenerju, jasna v svojih razlogih, nedotakljiva v svoji izpeljavi, se je ministru posebno posrečila. Kako senzacijo na pr. je napravil omenjeni poslanec s trditvijo, da se nahaja v našem proračunu med potrebnostmi dodatni kredit 1 730 000 gld., katerega je baje plačati centralni vladi, dasi je svota uže zdavno bila plačana. Podpiral je svojo trditev, sklicevaje se na ogerski proračun, v katerem je jednakega dodatnega kredita ni. S tem je bila omajana verodostojnost vsega vladnega računa, in glasno se je razlegel klic „čujte, čujte“ z levičarskih sedežev. Ali kako so se podaljšali obrazi, ko je Dunajevski najprej stvarno razložil uzroke, radi katerih se je z nova morala terjati ta svota, potem pa brzovjavko prečital, ko je na svoje vprašanje prejel od ogerskega kolege, in v kateri

mu grof Szapary naznanja, da bode tudi on o svojem času pod istim naslovom dodaten kredit zahteval od ogerskega državnega zbora. Sedaj je desnica klicala „čujte“, in občna veselost zavladala je v njenih vrstah.

Številke so potrpežljive, na to je grešil Plener, in ker se uže mnogo let bavi z budgetnimi vprašanji, katere tudi dobro pozna, bila mu je prava igrača, mesto dejanjskega primanjkljaja izračunati mnogo višji deficit. Dôbo, pričenši od leta 1868, razdelil je na tri šestletne obroke ter izračunal deficit za prvo šestletje na 53.3 milijonov, za drugo na 297.4 milijonov, za tretje na 153 milijonov. Od druge letne skupine odbil je 93.7 milijonov za bosensko okupacijo, in gledé tretje bil je tako milosten, da je vender 20 milijonov odtegnil na račun ercegovske ustaje. Po tem umetnem računu dobil je za prvo šestletje povprečnega primanjkljaja le 8.8, za drugo 33.9, za tretje pa — in to gre izključno na rovaš sedanje vlade in njene večine — vedno še 22.9 milijonov.

Na videz neovrtni rezultat, in vender ga je Dunajevski takoj drastično razrušil. Finančni umetnik združene levece je namreč po polnem bil pozabil ozirati se na produktivne troške, zlasti na železnične zgradbe. Prvih šest let po usodnem borznem polomu l. 1873 se v tem oziru ničesar ni storilo, od l. 1879 pa se je v ta namen potrosila kolosalna svota, blizu 91 milijonov. Ako se taki in jednaki izdatki v pošteb jemljó in odbijejo od rednega primanjkljaja, potem znaša po računu finančnega ministra povprečni deficit za prvo šestletno dôbo 8.8, za drugo 32.7, za tretjo pa le 3.9 milijonov, jasen dokaz, da so se avstrijske finance, odkar je državno krmilo izročeno Taaffejevi vladi, izdatno zboljšale.

Uže v zadnjem svojem poročilu iz državnega zbora dejali smo, da ne bi hoteli biti na Carnerijevem mestu, kadar ga dohiti zaslužena kazen. V istini, privoščil si ga je Du-

Listek.

Kdo je kriv?

„Ona je najpohlevnejša jetnica, katero sem v svojem življenji imel, gospod doktor,“ omenil je jetničar ter odprl vrata v ječo.

„Je uže dobro — pustite naju sama“, dejal je odvetnik ter vstopil.

Jetničar se je priporočil ter zaprl za seboj vrata pri celici. Zagovornik in zatožena stala sta si nekaj časa nasproti ter si gledala mirno v oči.

Ona bila je izredno krasna, mlada gospa vitke rasti. Globoko črni lasje obdajali so nje belo čelo, pod katerim se je svetilo dvoje temnih očij; nos in usta bila so primerne oblike in delala so z bledimi lici in nekoliko naprej stoječo brado ponosen ženski obraz omamljive dražesti, dasi bi bila zaničljivo zategnena ustna morda koga motila.

Odvetnik, dr. Libert, bil je visoke rasti in strogega obraza. Njegovo strmo držanje in primerno gibanje, kakor tudi strog, prebodbiliv pogled njegovega črnega očesa kazalo je, da je ostal v vseh položajih miren.

Tudi zdaj mu ni bilo znati, kak vtis je napravila nánj redka krasota jetnice. Celó

natančen opazovalec bi ne bil spoznal, da ga je stalo skoro čezčloveško premagovanje, da se je kazal tako mirnega. A jetnica je slutila, kaj se je v njem godilo. Ni se dala po njegovi vnanji mirnosti varati. Naj jo tudi ne ljubi več, naj jo je pozabil, jo sovražil, zaničeval, a hladen in lehkomišeln ni mogel ostati nasproti ženski, katero je nekda prosil v zakon, in katera je bila zdaj zatožena, da je umorila moža, kateremu je nekda dala prednost pred njim.

Dolgo vpiral je zagovornik svoj pogled v krasno ženo, potem pa je zatisnil oči, kakor bi hotel ločiti vnanji svet od svoje notranjosti, da bi bil sam s svojimi mislimi. Zdaj odtrgala se je tudi krasna jetnica opazovanju, kateremu se je do zdaj prepustila. Stresla je malo z glavo, kakor bi se hotela znebiti neprijetnih prikaznij in mislij, potem pa je sela na stol, s katerega se je pri vstopu govornika vzdignila. Pri tem pokazala je z roko na drug stol, kateri je bil še v celici, in ta namig z roko bil je tak, da je vsakdo takoj lahko spoznal, da je žena gibala se dosti uže v družbi.

Poklonil se je proti svoji volji nižje nego so zahtevale razmere, in sedel je, obdržavši v rokah klobuk.

„Pred vsem dovolite mi vprašanje, gospa Riva, ali se spoznate krivo?“ vprašal je ter zrl, gladeč svojo črno brado, izpod povešenih obrvij na jetnico.

Po ženski navadi zakasnila je odgovor ter dejala: „Pred vsem vas moram vprašati, gospod doktor, ali ste vedeli, kdo je zatožena, kateri ste od sodnega dvora postavljeni zagovornikom?“

„Vedel sem, gospa Riva,“ glasil se je odgovor.

Njene oči zalila je nekaka mokrina, in ona je dejala: „Potem vsprejmite mojo najtoplejšo zahvalo, da ste bili tako dobri, da ste prevzeli zagovarjanje.“

„Prosim, pustite to,“ branil se je, „bila je le moja dolžnost.“

„O ne“, dejala je z lahnim smehljajem; „nikakor ni dolžnost odvetnikov, izgubljeno stvar zagovarjati.“

„Vi ste torej krivi“, dejal je mirno zagovornik.

„Kriva ... A moja vest me nekrivo spozna“, dodala je ponosno.

„Povejte mi, kaj vas opravičuje, da vas tudi svet, zakon oprostí?“

Zatožena stresla je z glavo. Nastal je molk. Odvetnik je čakal, če si morda mlada

najevski, danes pa je nesrečni zastopnik štajerskih kavalirjev prišel v roke neizprosne Hausnerju. Ne treba poudarjati, da se veliki modroslovec Carneri baje ne bode ponasal z moralnimi udarci, kateri so kakor gosta toča se vsipali na njegov slabotni hrbtnec.

Velike važnosti pa je to, kar je zgovorni minister povedal o razmerji Taaffejevega kabineta do državno-zborske večine. Govoril je sigurno v zmislu cele vlade, in desničarji so ga dobro razumeli in se strinjali z njegovimi nazori, dokaz je bilo njih burno odobravanje. Dunajevski oziral se je namreč na ono tolikokrat ponavljano trditev, kojo je tudi Plener priteral pred zbornico, češ, da je večina razcepljena in razdrobljena, da o njej pričajo samo še *membra disjecta*. Imenom vlade zahvaljeval se je minister za to izjavo, kajti — dejal je — da bi le nekoliko bilo istine na tem razdrobljenju, ne bi radikalnejšega sredstva bilo, zjediniti razpalo stranko, nego če Plenerjevo sodbo čuje o kakovosti naših frakcij in o njih politični bodočnosti ter iz njih spoznava, česar se je nadejati sedanji večini, ako zopet proderó Plenerjevih pristašev nazori.

Globok utis na vso zbornico napravil je samosvesten sklep ministrovega govora. Tudi Dunajevski priznava, da je resna in zmerna opozicija potrebna in koristna.

„Toda — nadaljuje minister — če se nam preti le z bojem, bodisi v Božjem imenu. Iskali ga ne bomo, vsiljenega se bomo lotili, tako nam veva dolžnost. In izražati smem tudi veselo nado, da bodo baš skušnje zadnjih tednov pripomagale v to svrhu, da se one stranke, katere so do sedaj vlado podpirale, zopet še trdneje zedinijo ter si osigurajo bodočnost. Opirajo se na Najvišje zaupanje in na podporo večine sme tudi vlada izreči z dobro vestjo, da se bliža novim volitvam z utemeljeno nado, da bode sedanja večina se vrnila v pomnoženem številu ter bode pomagala vladi kakor do sedaj, povspeševati državne koristi ne gledé na posamezne politične in narodne stranke.“ Navdušeno odobravanje, katero so povzročile markantne te besede na desnici, so živ dokaz, da vse avtonomistične stranke ocenjajo veliko važnost solidarnega postopanja z vlado.

Izbornemu govoru ministra Dunajevskega se je posrečilo, poravnati še zadnje sledove one napetosti med vlado in posameznimi desničarji, katera se je obelodanila pri zadnjih glasovanjih. Vsa desnica je pripravljena, lojalno podpirati vlado — tako poročajo česki listi „Politik“, „Pokrok“, celó „Národní Listy“. V istem zmislu izjavili so se tudi vsi desničarski govorniki, zlasti Hausner v svojem prekrasnem govoru, kateri je silno vplival na zbornico. Nasprotnikom pa je minister skoro usta zamašil, vsaj še nismo slišali Suessa

gospa ne bode premislila. A ona ni kazala volje, da bi izkazala dr. Libertu svoje zaupanje. S tesno zaprtimi ustni sedela je tu, oči vprte v tla, roke prekrizane na prsih. Odvetniku se je zdelo, kakor da bi se ta ženska pustila rajši mučiti, nego da bi kaj izpovedala. Vender je prigovarjal zatoženi, naj obstane. Da si je še toliko prizadeval, odpreti pečat, kateri je zapiral ošabna ustna krasne jetnice, ta ostala je pri svojem izreku, da nič ne izpové v svoje opravičenje.

„Ghita“, vskliknil je z mehkim glasom, „kako naj vas zagovarjam, če ne morete nič drugega povedati, nego da ste krivi!“

„Ne zagovarjajte me, čestiti gospod doktor“, dejala je. „Jaz nisem zahtevala zagovornika.“

„Vsak zatoženec ima pravico, zahtevati ga. Vi bi si ne bili smeli od sodnije vsiliti pustiti zagovornika. Bolje bi bilo, poklicati odvetnika po vaši volji, kateri bi užival vaše zaupanje.“

„Oj, dragi doktor, saj ni pomanjkanje zaupanja, kar mi zapira ustna, gotovo ne! Jaz molčim, ker mi govoriti ni možno. Prepustite me moji usodi! Pripravljena sem uže udano na najhujše. Ko sem storila, vedela sem, da mi zapade življenje.“

tako slabo in nelogično govoriti, kakor včeraj. Prave otrobe je vezal, tako da so bili celó vedno pripravljeni klakérji jako neprijetno iznenadeni. Tudi Herbst danes ni imel posebne sreče. Toda o njegovem govoru ter o govori Hausnerjevih in Fanderlikovem v prihodnjič.

Pfeiferjev govor

v državnem zboru dné 27. februvarija t. l.

Pri razpravah državnega zbora oglašila sta se do zdaj tudi dva slovenska poslanca k besedi, namreč gg. V. Pfeifer in Raič. Gosp. Pfeifer opozarjal je visoko vlado na bēdo, katera vlada na Dolenjskem, kjer je toča napravila mnogo škode, ter jo prosil pomoči.

Poslanec g. Pfeifer govoril je blizu takó-le:

„Visoka zbornica! Žalibog, da je grozovita huda ura moja domovino, kranjsko deželo, uže več let zaporedoma obiskavala in pustošila, posebno je pa po Dolenjskem toča hudo, hudo razsajala, vsled katere je blagor delavnega naroda giniti jel in revščina od dné do dné raste. V minolem poletju vsula se je gosta toča, kot golobja jajca debela, čez več občin po Dolenjskem. Pabila je po Cerkljah, po Krškem in okolo sv. Križa. Drevje je tako oklestila, da je brstje od njega letelo ter skorija in ljubje vse križem od debel viselo. Široke ravani z bogatimi vinogradi spremenile so se v nekih trenotkih v zimske livade, kajti o vročem poletju pokrivala jih je ledena toča čez in čez na debelo, kakor bi bil padel zgodnji sneg. Pridelki žita in sena, sadja in vina bili so deloma po polnem uničeni. Posebno so pa nekateri vinogradi takó izdelani, da leta in leta ne bo nobenega užitka ondu.“

Več nego 1200 posestnikov je bilo poškodovanih in večina od tistih je silno potrebna.

Glas revščine teh nesrečnikov segel je do prestola Njehovega veličanstva, ki je darovalo 1000 gld. za prvo potrebo, kranjski deželni zbor jih je pa s 1500 gld. podprl. Če tudi sta omenjeni svoti jako dobro došli poškodovanim, vender nista še zadosti veliki, da bi nesrečnim poljedelcem korenito pomagali.

Zastopniki tistih občin obrnili so se tega meseca s prošnjo do visoke c. kr. deželne vlade, da naj jim dovoli podporo iz državnega zaklada za nakup semen in za podporo ljudi, ki si sami nič prislužiti ne morejo.

Ker je znano, da kranjska deželna vlada ponesrečenih podanikov v enakih slučajih ni še nikjer brez pomoči pustila, se pač smemo nadejati, da se bo tudi sedaj ozirala na omenjeno peticijo, ako se to uže ni zgodilo,

„Ghita! Zakaj ste to storili?“ vprašal je s skoro tresočim glasom.

Stresla je z glavo ter dejala: „Ne morem povedati.“

„Meni ne povedati?“

Kolikega pomena je bila jedina ta beseda in pogled, kateri jo je spremljal! „Meni ne? Meni, kateri sem vas nad vse ljubil, kateri vas še nad vse ljubim?“

„Tudi vam ne,“ odgovorila je ter pobesila oči v tla. „Vam morda še najmanj.“

Zopet nastal je dolg molk, potem pa je dejal odvetnik: „Morda samo danes niste pri volji, zaupati mi svojo skrivnost. — Nadejam se, da pri mojem naslednjem obisku ne boste več tako zamolčljivi.“

Dr. Liberto se je vzdignil; gospa Riva tudi. „Molčala bodem vedno, danes in vekomaj.“

In pri tem je ostalo ne samo oni dan, marveč tudi vse naslednje dneve. Misliti si je lahko, da si je dr. Liberto vse prizadel, da reši ženo, katero je nekdanj tako goreče ljubil. Ker pa je manjkalo vsako opravičevanje, katero bi bilo olajševalni razlog, tudi Libertova sijajna zgovornost ni mogla doseči oproščenja. Sicer se mu je posrečilo, deloma ker je imel velik vpliv, deloma ker je bila gospa Riva hči za svojo domovino zaslužnega moža, od-

ter bo zahtevala potrebne podpore iz državnega premoženja.

Ker so na Dolenjskem prav tiste razmere, kakor jih današnji načrt postave za poškodovane kraje po Dolenji Avstriji, Moravskem in po Šleziji omenja, smatral sem si za svojo dolžnost, opozoriti na tem mestu na dolenjske nezgode, ker se nadejam, da se bo cesarska vlada in poslaniška zbornica usmiliła nesrečnih Dolenjcev in jim bosta po možnosti pomagala.“

Tripolis.

P. C. — Na vnanje so se razmere med Turčijo in Italijo zopet zboljšale; a to nikakor ne ovira, da se vedno še vidno nezadovoljstvo proti Italiji kaže v oficijalnih krogih, da kaže se živjše proti tej deželi nego proti Angleški. Kar se slednje tiče, se navzlic vsemu nezaupanju goji nadeja, da se bo med obema državama prej ali slej doseglo vender sporazumljenje. Sploh leži pravi vzrok strahu pred nastopom Angleške v Egiptu osebno v skrbi, da bi slednja mogla biti za druge vlasti znamenje, da bi tudi one posegle po turškem ozemlju. Italija je to ravno kar storila, zaradi tega se obrača vsa nevolja proti slednji. K temu pa še pride, da tu, navzlic vsem zatrdjevanjem iz Rima, vlada prepričanje, da Italija preži le na priložnost, da bi se polastila tripolitanskega ozemlja. V vojaških krogih vender ni razširjena ta bojazen, in zatrdjuje se s posebno samosvestjo, da bi bila Turčija v stanu, sama braniti to provincijo proti Italiji, tudi če bi se Italijanom od drugih evropskih vlastij, in osebno od Francije, ne stavile ovire. (V provinciji Tripolis pa je tudi zadostno število vojakov pod poveljništvom hrabrih zapovednikov, kateri so se izkazali uže v marsikateri bitki.) Tripolis, z vojaškega stališča opazovan, sestoji iz štirih zelenic, katere ločijo pečene puščave, katerih pa se stikata samo dve (Benghazi in Tripoli) z morjem, druga dva okraja provincije pa ležita 12 do 14 dnij hoda v notranjem, tako, da je vso provincijo prav lahko braniti. Nabrežno ozemlje sestoji proti jugu iz malih zelenic, katere se raztezajo globoko v notranje in po katerih stanuje fanatično prebivalstvo. Da se Tripolis osvoji, ne zadostuje, da se zasede obrežje, ker se turške čete lahko v notranjem koncentrujejo, dopolnjujejo ter napadajo sovražnika. Tuj usiljenec bi moral prodreti vselej v notranje, da bi se mogel vzdržati, pri čemer pa bi ga kraj in podnebje zeló cviralo. Pičlo število luk je zavarovano, ostalo obrežno ozemlje pa je peščeno. Zaradi tega tudi turške čete tam ne morejo dolgo časa ostati, da ne bi obobile; koliko menj torej evropske čete. Ker ima torej Tripolis le

vrniti smrtno kazen od nekdanj tako ljubljene glave, a kazen se je spremenila v dosmrtno posilno delarnico, in to mu je prizadevalo veliko bolešt.

Po vnanjem se vedno mirnemu, resnemu možu ni poznalo, a v notranjem trpel je tem bolj. Da bi bila ona, katero je mislil nekrivo, mrtva, bilo bi zanj menj strašno, nego da je v dosmrtni ječi.

Da si se je njegova močna moška narava vstavljala vedni žalosti, da si si je prizadeval, pozabiti, kar ni mogel predručiti: mislil je še čez leta in leta velikokrat na to, in tedaj polastila se ga je vselej neopisljiva bolešt.

Kolikrat je prijel pero, da bi njej pisal, da bi jej zagotovil, da živi jeden, kateri je ne bode pozabil, kateri navzlic njenemu izpovedanju v njeno nekrivdo veruje, a vselej je opustil, in zadovoljil se je samo s tem, da je na Ghitin rojstven in godovni dan poslal v ječo duhteče cvetke. Ali ni ta molčeči pozdrav govoril bolj glasno nego besede in zagotovila. Ali ni govoril o nespremenljivi zvestobi, da je nikdar ne pozabi, da je nikdar pozabiti neče?

Da ga je umela, zvedel je še le čez leta, ko je Margherita umrla v ječi. Sicer pa pismo,

kot izhajališče karavanam, katere gredó v notranje dežele, pomen in bi posest Tripolisa imela za Italijo le platonično vrednost, mnogokateri veruje, da so italijanska zatrevanja resna. Navzlic temu pa se v merodajnih krogih gleda s paznim očesom na Italijo in Tripolis.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Odsek državnega zbora za posvetovanje zakona proti socializmom in dinamitnega zakona sestavil je poročilo, katero se je uže razdelilo med poslance. Slednji ta zakon govori o rabi razstreliv in nevarnem ravnanji z njimi. V poročilu se omenja: Priznala se je potreba, z ozirom na veliko nevarnost, katere vsled zlorabe streliv ne preti samo v državnem zboru zastopanim deželam, marveč tudi inozemstvu, da so se postavila strogejša določila, kakor dozdanja, katere niso več zadostovala, kakor se v nagibih vladne predloge jasno dokazuje. Odsek je predlogo temeljito preiskal, in nasvetuje nekatere bistvene spremembe. Posebno naj se v § 1. določijo razstrelne tvarine, za katere ne velja § 1.

Komisija za uravnavo kongruje v gospodski zbornici imela je včeraj sejo, pri kateri pa se je splošno razgovarjalo o tej predlogi; pokazalo pa se je vendar uže včeraj, da bodo cerkveni dostojanstveniki stavili mnogo spremembnih predlogov.

Ogerska poslanska zbornica zvršila je predvčeršnjem posvetovanje o postavnem načrtu gledé preustrojbe gorenje zbornice ter vsprejela še nekatere spremembe. V včerajšnji seji vrsilo se je tretje čitanje predloge.

Tuje dežele.

Iz Berolina se poroča: Ozemlje, katero je pridobila vzhodnoafriška ekspedicija nemškega društva za naselbinstvo v vzhodni Afriki, zapadno od Zanzibarja, znaša 2500 štirijaških milj. To ozemlje sprejelo se je s ces. pismom z dné 27. februarja t. l. pod varstvo cesarjevo. Pravosodstvo vodi uradnik društva.

Francoska poslanska zbornica bavi se zdaj s povišanjem carine na žito in na živino ter pretresava vprašanje, kako naj se dohodki od carine uporabijo.

Angleško ministerstvo še ostane, kakor se zatrjuje iz Londona. Iz zanesljivega vira se poroča, da so ministri sklenili, da ne odstopijo. Sicer se bode nekoliko predruščil kabinet, izstopila bosta iz njega dva dozdanja ministra ter se nadomestila z novima. V parlamentnih krogih se govori, da je kraljica prosila Gladstona, naj ostane še toliko časa minister, da si Angleška zopet pridobi veljavo v Sudanu. Torej ostane kabinet gotovo še do

katero mu je kratko pred smrtjo pisala, ni bilo tako, da bi mu bilo dalo mir in pozabljivost. On je tudi mrtve pozabiti ni hotel!

Margherite Rive pismo se je glasilo:

„Čestiti prijatelj, ne pošiljajte več duhtelih pozdravov! Ko pride ta list v vaše roke, tedaj sem se uže preselila s sveta, h kateremu se sicer uže zdavna, kot živa pokopana, prištevam nisem. Vender predno vzamem od vas večno slovo, predno vam pošljem slednji pozdrav, izpovedala bi se vam rada.

Vi me smatrate po krivici nekrivo, dragi prijatelj. Jaz sem Paola Rivo v istini ustrelila, a če bi še danes kaj takega zahteval od mene, kakor tedaj, ustrelila bi ga tudi danes.

Zgodilo se mu je samo, kar je zaslužil! Ali pa morda ne zasluži oni smrti, kateri hoče svojo lastno ženo, ženo, o kateri vé, da ga ljubi, pahnuti v sramoto, da bi v službi se povzdignil, da bi dobil red?

Začetkom nisem umela, kaj zahteva od mene, tudi potem ne, ko me je nekega večera prosil, naj bodem z gospodom, kateri nas danes na večer obišče, prav zeló prijazna, ker bi mu to pospeševalo napredovanje v njegovi službi. Da bi me s svojim

novih volitev, katere se bodo vršile v jeseni, navzlic nezaupnici.

Preko Londona poročajo se v slednjem času zopet vznemirljive vesti iz Herata. Ta poročila pripovedajo, da se Rusi vedno bliže in bliže Heratu pomikajo. Iz Rusije pa se zopet zatrjuje, da ruski vojaki gotovo ne bodo napali Afgancev, če bodo le ti mirni ostali in ne nagajali Rusom. Z velikim zanimanjem se torej pričakuje, kaj prinesejo naslednje dni. Za Angleško je položaj pač precej nevaren, kajti zdaj oddala je močne indijske čete za sudansko ekspedicijo, a tudi v Sudanu ne dosežejo Angleži nobenega uspeha. Najboljše njihove vojne moči morajo se umikati; zatrjuje se pač, da se zbirajo vse čete pri Kortiju, da potem prično vkupno akcijo, a pred jesenijo ne. Za Angleže je torej na obeh straneh neprijeten razgled.

S kitajskega bojišča se poroča: General Briere je zapustil Phudvan in odšel v Tuyenquan. Kitajske čete v Yunanu zaprle so pot, a ne bodo zadrževale francoskih čet na dalnjem potovanju. Garnizija v Tuyenquanu odbila je dné 25. m. m. razjarjen napad sovražnikov; sovražnik imel je velike izgube. General Negrier napal je kitajske čete pri Lang-Sonu, jih razpršil ter se polastil vrat v Kitajsko in vzel mnogo utrdb. Kakor se kaže, operirajo francoske čete v Kitajski z izvrstnim uspehom.

Kakor se poroča „Standardu“ z dné lega marcija iz angleškega glavnega tabora v Kortiju, prišla sta tja dva arabska trgovca, katere sta pred dvajsetimi dnevi zapustila Berber. Pripovedovala sta, da je zdaj vojaštvo zapustilo to mesto ter se podalo na desno obrežje Nila, da se postavi Angležem nasproti; dalje sta pripovedovala, da se je narodu prepovedalo zdaj čitati koran, in da se je dalo povelje, da se morajo čitati samo Mahdijeve knjige. Mahdi zapovedal je svojim četam, naj ne napadejo Angležev, marveč naj jih samo z dalje nadlegujejo. Če bi to storili, bi bog njih sovražnike uničil.

Včerajšnji dan bil je važen za Zjedinjene Države, nastopil je svoje mesto novi predsednik Cleveland. Z njim zvršila se ni samo zmena osebe, marveč tudi uprave, saj je znano, s kako strogo poštenostjo hoče preustrojiti novi predsednik globoko v korupciji zakopano uradništvo.

Razne vesti.

— (Časopisje.) Iz najnovejših statističnih podatkov o številu časopisov po raznih kulturnih državah posnemljemo sledeče: Evropska Rusija šteje okolo 80 milijonov prebivalcev in ima 776 časopisov; Zjedinjene Države 50 milijonov prebivalcev in 11314 časopisov; Nemčija 45 milijonov

dobrotnikom sama pustil, odšel je, češ, da ima opravila. Ko se je pozno v noči vrnil domov, pričakovala sem ga z orožjem v roki. Še sem gojila nadejo, da je njegov načelnik legal, ko je dejal, da je moj mož odstopil mu svoje pravice do mene; a smelo smehljanje, s katerim je vstopil Paolo Riva, podrlo je mojo nadejo. Vprašala sem ga; on je dejal, da bi jaz ne bila prva žena, katere bi svojemu možu prinesla žrtev. Tedaj pa sem mu povedala, da jaz nisem storila, da sem njegovo in svojo čast varovala, a da mu bodem vzela priliko, da bi jo mogel še kedaj spraviti v nevarnost. S prevaro v očeh pogledal me je srpo, dejal je, da sem danes napravila sijajno bodočnost... Tedaj sem ga ustrelila... Ko boste zvedeli, kaj je storil sebi in meni, me boste, kolikor vas poznam, spoznali nekrivo. Če bi tedaj ne bila molčala, vi bi bili s svojo čudovito zgornostjo dosegli, da bi bila nekrivo spoznana. Če se zdaj še vprašate, zakaj sem tedaj zakrivala nečast svojega moža, zakaj vam to še le zdaj odkrijem, ne poznate človeškega srca. Nič ni huje, nego onega zaničevati, katerega smo ljubili in spoštovali.

Dasi sem Paola Rivo umorila, vender moje srce koj po dovršenem dejanji ni bilo

prebivalcev, a 5041 časopisov; Avstrija (Cislajtija) 22 milijonov prebivalcev in 1378 časopisov; Ogerska okolo 16 milijonov prebivalcev ter 646 listov; Francija do 38 milijonov prebivalcev pa 3716 časopisov; Anglija 35 milijonov prebivalcev in 3083 časopisov; Italija 29 milijonov prebivalcev in 1298 časopisov; Belgija 5 500 000 prebivalcev in 641 časopisov; Švedija 4 500 000 prebivalcev in 548 časopisov; Švica okolu 3 milijone prebivalcev in 561 časopisov. V Zjedinjenih Državah pride tedaj na 4000 prebivalcev, v Švici na 5000, v Nemčiji in Belgiji na 8000, v Avstriji (Cislajtiji) na 16 000, v Ogerski na 21 000, v Rusiji pa na 109 000 prebivalcev en časopis. — Se vé da se ne sme gledati samo na to, koliko časopisov da ima kaka država, ampak tudi, koliko abonentov da ima posamezni časopis.

— (Hôtel se je podrl.) Iz Kölna brzojavlja se z dné 2. t. m.: Hiša, v kateri je gostilna „Dom-Hôtel“, se je podrla. Ljudje, ki so notri prebivali, so se še ob pravem času rešili in na ulice zbežali. Poslopje se namreč ni zrušilo nagnagoma, ampak se je poprej začutilo majanje in zaslinalo pokanje sten. Hišo so sicer itak mislili podreti in na njenem mestu drugo sezidati.

— (Princ Alfons Ruspoli,) ud stare rimske aristokratske rodbine, udeležil se je naskoka na Lang-Son v Tonkingu. Pri tej priložnosti bil je hudo ranjen in je, kakor se sedaj poroča, vsled rane umrl.

— (Od prevelike ljubezni bolna.) Pred kakimi šestimi meseci zagledal se je jeden prvih kavalirjev na Angleškem, Durham, v unukinjo nadškofa v Armaghu, namreč v gospico Ethel Milner. Ta, ki je dopolnila jedva sedemnajsto leto, veljala je ondi za prvo lepoto. Stanovala je mlada dama ta čas v hiši barona Rothschilda. Kavalir obrnil se je do hišnega gospodarja ter ga poprosil, da bi posređoval med njim in krasno deklico. Od začetka kazala se je mlada dama zelo boječo, a konečno se je vendar izjavila, da je pripravljena s kavalirjem stopiti v zakon. Koncem novembra lanskega leta praznovalo se je ženitovanje, in mladi par podal se je na neko posestvo na deželo, kjer sta mislila preživeti medene tedne. Čez osem dni po zakonu pa je začel mladi mož trditi, da je zakon neveljaven in da so ga prevarili, ker je žena njegova — blazna. To da je zapazil uže na dan poroke zvečer, a da je tedaj še mislil in upal, da je to sama boječnost. Najvišje sodišče odredilo je na to, in sicer na prošnjo nevestinih roditeljev, da se je mlada dama po zdravniških preiskala. Kraljica sama poslala je svoje zdravnike k nevesti, in izjava zdravnikov glasila se je, da je dama bolna vsled prevelike ljubezni do svojega soproga. Vender soprog se s to razsodbo ni dal potolažiti, tirjal je še na dalje ločitev in sodišče moralo je konečno vstreči njegovi zahtevi.

brez ljubezni do njega, da bi bila mogla odkriti njegovo nesramnost. Vam, katerega nisem prav spoznala, pa tudi nisem mogla odkriti jo. Čemu tudi? Da bi mi bili s svojo čudovito zgornostjo priborili svobodo? Bila bi mi darilo brez vrednosti. Kaj naj bi bila počela? Pričeti novo življenje? Res da sem vedela, da se bode moja ljubezen do Paola Rive kmalu izgubila, a bala sem se prave, kajti ona bila je zmota. Z lažjo in lizunstvom se isto tako lahko zapelje, kakor s prirojeno dražestjo. Jaz pustila sem se zapeljati po prikazni. Kar ste vi, je bil le odsev. Da sem bila tako zaslepljena, da nisem odseva ločila od istinitosti, v tem je moja krivda, za katero sem se morala pokoriti; umor, katerega sem zvršila, je bilo le dejanje potrebnega maščevanja, zaslužena kazen. Ne vprašajte me, pred čem sem trepetala! Morala sem vam novo ljubezen, katere bi bila staro s časom uničila, katere bi mi bila odprla oči, zakrivati, in bolje je, da vzamem svojo srčno skrivnost s seboj v grob.

Godi naj se vam dobro in bodite srečni, kakor sem jaz po svoji zaslepljenosti postala nesrečna.“

C. del Negro. — i. —

Domače stvari.

— (Vojna mornarica) imela bode letos zopet velike pomorske vaje; pri vajah vršil se bode napad vsega brodogoja na puljske trdnjave. Dne 15. t. m. pride eskadra v Trst, od koder odpluje pred Reko, da pozdravi cesarjeviča Rudolfa, ko se vrne s potovanja po jutrovi deželah.

— (Monsignor dr. Šust) imenovan je prostom pri tržaškem stolnem kapitelju.

— (Duhovenske spremembe v ljubljanski škofiji.) Gosp. Andrej Kalan pride iz Predvora v Presko v pomoč obolelemu župniku.

— (Spremembe pri č. o. franciškanih.) Umrli je o. Anastazij Ramovš, franciskan v Nazaretu. O. Kornelij Arko, franciskan, do zdaj v Kamniku, pride v posilno delarnico na mesto umrlega o. Andreja Kržiča.

— (Glavni odbor ces. kr. kmetijske družbe) daje gospodarjem ljubljanske okolice na znanje, da si zamorejo svoje žitno seme očistiti na družbinem žitočistilnem stroju (triër), ki jim je na razpolaganje proti odškodnini desetih krajcarjev za hektoliter na vrtu c. kr. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani. Oglase sprejema oskrbnik imenovanega vrta.

— (Na poskuševalnem vrtu ces. kr. kmetijske družbe) na spodnjih Poljanah v Ljubljani je na prodaj semenski krompir sledečih sort: Zborovski krompir, Oneida, Early Rose (zgodnji rožnik), Late Rose (pozni rožnik), beli rožnik, King of the Earlies (najzgodnejši krompir), Snow Flake, Paterson, ribniški krompir, Kifelčar, citavski, Magnum bonum, Sago črni. Cena krompirja je 4 kr. za kilogram, ter naj se kupci oglašajo pri oskrbniku poskuševalnega vrta ces. kr. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani.

— (Kmetovalcem!) C. kr. kmetijska družba kranjska naznanja, da jej je došel ruski lan; kdor si ga je naročil, naj ponj pride v njeno pisarno. Cena mu je letos 14 gld. 32 kr. za hektoliter, ali 4 gld. 40 kr. stari mernik.

— (Kranjski odsek I. uradniškega društva Avstrijsko - Ogerske) imel bode letošnji redni občni zbor dne 29. t. m. v veliki obedni dvorani v hotelu „pri Maliči“. Dnevni red: 1.) Poročilo predsednikovo o delovanju uradniškega društva tekom minolega leta. 2.) Potrdilo računa kranjskega odseka za leto 1884. 3.) Obravnava o predlogu za znižanje zavarovalnine pri uradniškem društvu. 4.) Volitev novih odbornikov za leto 1885. 5.) Posamezni nasveti. Na dnevnem redu zboru hranilnega in posojilnega uradniškega društva je izvrševanje pravic po § 30. društvenih pravil. Dnevni red se naznani p. n. gospodom društvenikom po pravih pismeno. Zbor je sklepčen, ako se ga osebno udeleži vsaj 30 društvenikov, kateri imajo pravico glasovati. Dovoljena so tudi pooblastila, a jeden ud ne sme biti za več nego deset udov pooblaščen.

— (Novačenje) za ljubljansko mesto vršilo se bode za prvi in drugi razred dne 6. t. m., za tretji in četrti razred pa 7. t. m. Novačenje prične se vselej ob 8. uri zjutraj v magistratni dvorani. — Za okolico ljubljansko se bode novačenje vršilo dne 7. aprila.

— (Prememba posestva.) Nad 800 000 gold. cenjeno graščino ribniško kupil je dr. Teodor Rudež, c. kr. notar v Ljubljani. Iz prostih gozdov kupil je tržaški trgovec z lesom, Alimonda, za 170 000 gld. lesa.

— (Nesreča na železnici.) Včeraj popoldne odtrgali so se v Latermanovem drevoredu nekateri železniški vozovi od tovornega vlaka. Ko je strojevodja to opazil, vstavil je vlak, a odtrgani vozovi prihiteli so za vlakom ter takó močno vanj udarili, da se je več voz hudo poškodovalo. Od vlakovega osebja ni nihče poškodovan.

— (Iz sodnice.) Včeraj bil je pred porotniki kmetski fant Martin Jelovčan zatožen zaradi uboja. Dne 23. novembra min. l. pila sta Jelovčan in Matija Jurman v Leskovci na Gorenjskem v neki gostilni. Ko pa sta zapustila gostilno, napal je Jelovčan Jurmana ter ga sunil z nožem v glavo, v vrat in v hrbet. Jurman je vsled teh rán kmalu umrl. Jelovčan je bil obsojen v štiri-

letno težko ječo, poostreno s postom in tamnico. — Pri včerajšnji drugi obravnavi stal je pred porotniki Miha Bokalič zatožen uboja. Dne 4. decembra m. l. sunil je zatoženec Janeza Svetiča v Kameniku z nožem takó močno v trebuh, da je slednji vsled rane kmalu umrl. Porotniki spoznali so jednoglasno zatoženca krivim in obsojen je bil v štiriletno poostreno ječo.

— („Kresa“) 3. številka prinaša naslednjo vsebino: Pavlina Pajkova: Arabela. — A. Funtek: Vzpomladne pesni. — Dr. Stojan: Slika in srce. (Novela.) — Mirko: Človeško srce. — Mirko: In prav je takó! — M. Valja: Narodne pripovedke. — J. Scheinigg: O narodnih pesnih koroških Slovencev. — J. Pajk: Nekoliko literarnih opazek. — Danilo Fajgelj: Najzanimivejše in največje orgle na svetu. — Dav. Trstenjak: Želar. — Davorin Trstenjak: Sventi polk. — J. Steklasa: Poročilo o hrvatski književnosti. — Drobnosti.

— (Naznanilo.) Odbor kranjskega ribiškega društva objavi, da hoče razdeliti 50 000 mladih letošnjih postrvic ribičem, ki imajo ribolov v vodah za postvri pripravni. Kdor želi dobiti teh postrvic, naj se oglasi pri predsedniku društva dr. Kaplerji (v Ljubljani na sv. Jakoba trgu, „pri Virantu“) ali pismeno do 20. marca, ali ustmeno do 18. ali 20. marca 1885. Vsak, kdor se bo oglašil, naj določno naznani množino postrvic, katero želi sprejeti, isti naj naznani potok ali vod in daljico, v kateri je opravičen za ribolov in kamor misli spustiti ribice; tudi mora izkazati opravičenje do ribolova z ribiško karto, ker se bo oziralo le na tako zahtevanje, katero imenovanim pogojem zadostuje. Posode za prenašanje ne preskrbi društvo, tudi ne prevzame nikakršnih stroškov za prenašanje. V Ljubljani 4. marca 1885. Za odbor: Dr. Kapler, predsednik.

— (Podzemeljske votline.) Sestavljen je odbor iz avstrijskega kluba turistov, kateri bode z vso natančnostjo preiskaval podzemeljske votline na Krasu.

— (Posojilnica v Mariboru) imela je v minoletem mesecu februarju 32 501 gld. 55 kr. dohodkov, izdatkov pa 31 720 gld. 93 kr., torej skupnega prometa 64 222 gld. 48 kr.

— (Ostuden zločin.) Zaradi zločina posilstva bil je v Celji obsojen 41letni učitelj Matija Strgar iz Podgorja v 15letno težko ječo. Posilil je namreč 32 deklic (31 šolarice) pod 14 leti in med temi tudi svojo 16letno sestričino.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Celovec, 4. marca. Nadvojvoda Karol Ljudovik sprejel je danes deputacijo koroške razstavine komisije v poldrugournu avdijenco ter dejal, da hoče vsprejeti pokroviteljstvo nad razstavo.

Gradec, 4. marca. Pri volitvi v trgovinsko zbornico iz trgovskega odseka dobili so nemško-liberalni kandidatje večino.

Temešvar, 4. marca. V Nikolinszi nastal je v neki hiši ogenj v slami, pred hišo ležeči. Ker so bila okna omrežena, niso mogli stanovalci ubežati; zgorelo je pet oseb.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 5. marca.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	83.60
„ „ „ „ srebri	84.10
Zlata renta	108.55
5% avstr. renta	99.20
Delnice narodne banke	868.—
Kreditne delnice	303.10
London 10 lir sterling	124.25
20 frankovec	9.79 ⁵
Cekini c. kr.	5.80
100 drž. mark	60.55

Uradni glasnik

z dne 4. marca.

Eksekut. zemlj. dražbe: V Metliki zemljišče Iv. Vukšiniča iz Božakova dne 11. marca; — zemljišče Jan. Plesca iz Želebeja dne 11. marca; — zemljišče Nikota Zupaniča iz Radovič dne 11. marca.

Tujci.

Dne 3. marca.

Pri Maliči: Müller, trgovec, z Dunaja. — Windt, fabrikant, iz Prage. — Dr. Ilevs s soprogo iz Dignane. — Mulley, zasebnik, z Vrhnik.

Pri Slonu: Princ Polignac z rodbino iz Pariza. — Sussmann, trgovec, iz Stuttgarta. — Grigolon, trgovec, iz Padove. — Bacher, zasebnik, z Dunaja. — Pick, trgovec, iz Linca. — Dr. Šust, prošt, iz Trsta. — Arko, zasebnik, iz Zagreba. — Turk, trgovčeva soproga, iz Čubra. — Jereb, župnik, iz Javorjev. — Boncelj, zasebnik, iz Železnikov. — Hladik, gozdar, iz Notranjske. — Starč, zasebnik, iz Mengša. — Mali, fabrikant, iz Tržiča.

Pri Tavčarji: Kraus in Klohss, trgovca, z Dunaja. — Heinrichmaier, trgovec, iz Rothenberga. — Linlinger, graščak, iz Glandorfa. — Printz, c. kr. pomorski inženir, iz Pulja. — Aussez, lesotržec, iz Lesec.

Umrli so:

Dne 2. marca. Marjeta Jenko, gostinja, 74 l., Mestni trg št. 3, črevesno otprnjenje.

V civilni bolnici:

Dne 2. marca. Josip Černe, delavec, 26 l., Poljanska cesta št. 42 (bolnična podružnica), kozé.

V vojaški bolnici:

Dne 4. marca. Anton Grohar, žendarm, četo-vodja, 36 l., jetika.

Tržne cene.

V Ljubljani, 4. marca.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 30 kr., domače 6 gld. 83 kr.; reš 5 gld. 53 kr.; ječmen 5 gld. 20 kr.; oves 3 gld. 25 kr.; ajda 4 gld. 71 kr.; proso 5 gld. 85 kr.; tursica 5 gld. 36 kr.; 100 kilogramov krompirja 3 gld. 20 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 92 kr., salo po 82 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 85 kr., jajce 2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 62 kr., svinjini 54 kr., drobniško po 36 kr., — Piške po 50 kr., golob. 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 96 kr., slame 1 gld. 78 kr. Seženj trdih drv 8 gld. 20 kr.; mehkih 5 gld. 60 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokriina v mm
4. marc.	7. zjutraj	734.55	1.0	zpd. sl.	obl.	1.30
	2. pop.	733.31	3.6	svzh. >	>	dež
	9. zvečer	732.99	5.4	zpd. >	>	

Opiraje se na zaupanje

koje uživa naš „Pain-Expeller“ več nego 15 let, si smemo pač usojati, tudi iste vabiti, da ga poskusijo, kojim slednji ni še znan. Temu staremu osvedočenemu domačemu zdravilu nasproti je nepotrebna vsaka reklama, ker priporoča se sam, kakor bo pokazal poskus. Rabi pa ta „Pain-Expeller“ za drgnjenje zoper protin in revmatizem. Cena jedni steklenici 40 kr. in 70 kr.; prodaja se skoro v vseh lekarnah. — Zaradi ponarejanja zahteva naj se vselej „Richterjev Anker-Pain-Expeller“ ter ne sprejemlje nobena druga sorta. — F. Ad. Richter in drug., Dunaj. Glavna zaloga v lekarni „pri zlatem levu“, Praga, Nikolajev trg št. 7. (26) 5—1

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1:75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova
knjigarna v Ljubljani.